

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z PRZYRODY

obowiązujące w Szkole Podstawowej nr 43 im. Simony Kossak w Białymstoku.

Wersja dostosowana do podstawy programowej obowiązującej od 1 września 2026 r.

Zasady oceniania z przyrody zostały opracowane na podstawie:

1. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2572);
2. Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 22 marca 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 438);
3. Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (Dz. U. z 2026 r. poz. 378, z późn. zm.);
4. Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 12 marca 2026 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2026 r. poz. 380);
5. Wewnątrzszkolnych Zasad Oceniania w Białymstoku zawartych w Statucie Szkoły Podstawowej Nr 43 im. Simony Kossak w Białymstoku;

W roku szkolnym 2026/2027 nową podstawę programową przyrody stosuje się w klasie IV. W kolejnych latach jest ona wdrażana sukcesywnie w następnych rocznikach. Przyroda w nowej formule jest przedmiotem interdyscyplinarnym realizowanym w klasach IV–VI.

ZASADY OGÓLNE

Przedmiotowe Zasady Oceniania mają na celu:

- 1) bieżące i systematyczne obserwowanie postępów ucznia w nauce,
- 2) zaznajomienie ucznia z poziomem jego osiągnięć oraz motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- 3) dostarczenie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia.

CELE EDUKACYJNE / CELE KSZTAŁCENIA

1. Operowanie podstawową wiedzą przyrodniczą, w tym wyszukiwanie, przetwarzanie, tworzenie i prezentowanie informacji przyrodniczych.
2. Konstruowanie wiedzy przyrodniczej na podstawie procesu dociekania naukowego, zadawania pytań, rozwiązywania problemów i wnioskowania.
3. Świadome i odpowiedzialne kształtowanie własnego wpływu na środowisko przyrodnicze, w tym klimat.
4. Rozumienie podstaw funkcjonowania ciała człowieka i dbania o zdrowie.
5. Rozbudzanie ciekawości poznawczej i budowanie emocjonalnej więzi z przyrodą w bezpośrednim kontakcie ze środowiskiem.
6. Poznawanie i rozumienie zależności między nieożywionymi i ożywionymi składnikami przyrody, w tym między składnikami środowiska a działalnością człowieka.

Przyroda w klasach IV–VI ma charakter interdyscyplinarny i łączy elementy biologii, geografii, chemii i fizyki. W toku zajęć rozwijane są w szczególności: krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, współpraca oraz dbanie o siebie i innych.

OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIÓW PODLEGAJĄCE OCENIE:

Na lekcjach przyrody oceniane są następujące obszary aktywności ucznia:

1. rozumienie i poprawne wykorzystanie zdobytej przez uczniów wiedzy przyrodniczej (używanie podstawowych terminów i pojęć przyrodniczych),
2. wyszukiwanie, przetwarzanie, tworzenie, prezentowanie i krytyczna ocena informacji przyrodniczych,
3. formułowanie pytań badawczych i hipotez, planowanie oraz przeprowadzanie obserwacji, badań i eksperymentów,
4. właściwe dokumentowanie, analizowanie i prezentowanie wyników oraz formułowanie wniosków i argumentów opartych na danych,
5. posługiwanie się narzędziami analogowymi i cyfrowymi, m.in. lupą, kompasem, taśmą mierniczą, mikroskopem, termometrem, wagą, naczyniami do odmierzania objętości, mapą i planem,

6. stosowanie zasad bezpieczeństwa podczas pracy badawczej, w tym podczas pracy z substancjami, mieszaninami, sprzętem i urządzeniami cyfrowymi,
7. udział w zajęciach terenowych, prowadzenie dokumentacji terenowej i wykorzystywanie bezpośredniego kontaktu z przyrodą do zdobywania wiedzy,
8. dostrzeganie zależności między elementami przyrody oraz wpływu działalności człowieka na środowisko i klimat,
9. umiejętność współpracy w grupie i odpowiedzialnego wykonywania powierzonych zadań,
10. prowadzenie zeszytu przedmiotowego / dokumentacji procesu uczenia się,
11. stosunek do przedmiotu: aktywność na zajęciach, udział w konkursach, wykonanie dodatkowych prac oraz zaangażowanie w doświadczenia edukacyjne i projekty.

WYMAGANIA PROGRAMOWE / KRYTERIA OCENY Z PRZYRODY

OCENA CELUJĄCA - otrzymuje ją uczeń, który w pełni opanował wiedzę i umiejętności określone w realizowanym zakresie podstawy programowej; samodzielnie i twórczo wykorzystuje wiedzę z różnych dziedzin przyrodniczych; sprawnie prowadzi dociekania naukowe, rozwiązuje problemy w nowych sytuacjach, trafnie argumentuje na podstawie danych i wiarygodnych źródeł; wykazuje szczególną samodzielność, inicjatywę i zaangażowanie w doświadczenia edukacyjne, projekty lub konkursy.

OCENA BARDZO DOBRA - otrzymuje ją uczeń, który bardzo dobrze opanował wiedzę i umiejętności z realizowanego zakresu; samodzielnie stosuje je w praktyce, planuje i wykonuje obserwacje lub badania, analizuje wyniki i formułuje poprawne wnioski; łączy informacje z różnych obszarów przyrodniczych i korzysta z różnych źródeł informacji.

OCENA DOBRA - otrzymuje ją uczeń, który poprawnie i samodzielnie rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne; wykorzystuje wiedzę do wyjaśniania zjawisk i zależności przyrodniczych; pod kierunkiem nauczyciela podejmuje bardziej złożone problemy, prowadzi badania i korzysta z różnych źródeł informacji.

OCENA DOSTATECZNA - otrzymuje ją uczeń, który opanował podstawowe wiadomości i umiejętności określone w realizowanym zakresie podstawy programowej; wykonuje typowe obserwacje, pomiary i zadania o średnim stopniu trudności, zazwyczaj według instrukcji; z pomocą nauczyciela analizuje informacje i formułuje proste wnioski.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA - otrzymuje ją uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności niezbędne do dalszej nauki; rozwiązuje proste zadania teoretyczne i praktyczne, wykonuje podstawowe obserwacje lub pomiary, często z pomocą nauczyciela, oraz zna podstawowe zasady bezpieczeństwa.

OCENA NIEDOSTATECZNA - otrzymuje ją uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności niezbędnych do dalszej nauki; nie potrafi wykonać prostych zadań, obserwacji lub pomiarów nawet z pomocą nauczyciela oraz nie wykorzystuje podstawowych informacji przyrodniczych w typowych sytuacjach.

SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW:

A/ sprawdziany – po zakończeniu każdego działu, zapowiedziane tydzień wcześniej i poprzedzone powtórzeniem. W przypadkach niezależnych od ucznia (choroba, sprawy rodzinne), uczeń jest zobowiązany do napisania zaległej pracy w terminie dwóch tygodni lub uzgodnionym z nauczycielem.

Sprawdzone i ocenione prace pisemne uczniów i jego rodzice otrzymują do wglądu w szkole. Prac pisemnych nie wydaje się rodzicom do domu oraz nie wykonuje się ich kopii.

Przy ocenianiu stosuje się następujący przelicznik procentowy:

100% - 95% - celująca

94% - 85% - bardzo dobra

84% - 75% - dobra

74% - 50% - dostateczna

49% - 30% - dopuszczająca

29% - 0% - niedostateczna

B/ kartkówki - obejmują maksymalnie materiał z trzech jednostek lekcyjnych i nie muszą być zapowiedziane.

C/ odpowiedzi ustne – obowiązuje znajomość materiału z trzech ostatnich zajęć, w przypadku lekcji powtórzeniowych z całego działu. Uczniowie są odpytywani na bieżąco.

D/ prace domowe – nauczyciel może zadać uczniowi pracę domową do wykonania w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych, z tym, że nie jest ona obowiązkowa dla ucznia i nie ustala się z niej oceny.

E/ wytwory ucznia/ prace dodatkowe (prezentacje, doświadczenia, prace długoterminowe, modele, albumy) – dotyczą omawianych partii materiału lub wykraczają poza program. Ocenie podlega: poprawność merytoryczna, samodzielność wykonania. Kryteria uzgodnione z uczniami.

F/ zaangażowanie i praca na lekcji – oceniane jest na bieżąco i z bieżącego materiału.

G/ praca w grupie – ocenę za pracę w grupie może otrzymać cała grupa lub indywidualni uczniowie. Ocenie podlegają umiejętności:

- planowania i organizowania pracy grupowej
- efektywnego współdziałania
- wywiązywania się z powierzonych ról
- rozwiązywania problemów w sposób twórczy

H/ udział i znaczące sukcesy w konkursach szkolnych i pozaszkolnych.

I/ wpływ na ocenę ma również postawa ucznia wobec przedmiotu, odzwierciedlająca się w wysiłku wkładanym przez ucznia w proces uczenia się, przygotowanie do zajęć.

J/ doświadczenia edukacyjne, projekty interdyscyplinarne, zajęcia terenowe oraz działania badawcze – oceniane mogą być m.in.: sposób planowania działania, dobór narzędzi i źródeł, przestrzeganie zasad bezpieczeństwa, dokumentowanie przebiegu pracy, analiza wyników, formułowanie wniosków, prezentacja efektów oraz współpraca.

Dodatkowe symbole używane przy ocenie

– „+” – zaangażowanie i praca na lekcji, krótka odpowiedź ustna (3 znaki „+” - ocena bdb, 5 znaków „+” – ocena celująca),

– „-” – nieprzygotowanie do lekcji (3 znaki „-” - ocena ndst.), – „np.” – nieprzygotowanie do lekcji zgłoszone na początku zajęć.

Zasady zgłaszania nieprzygotowania do lekcji

Uczeń może zgłosić brak obowiązkowego wyposażenia (podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zeszyt przedmiotowy) dwa razy w ciągu semestru. Nieprzygotowanie odnotowane jest wpisem do vulcan: „np”. Za każde następne nieprzygotowanie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Nieprzygotowanie nie dotyczy zapowiedzianych kartkówek i lekcji powtórzeniowych. Brak przygotowania do zajęć uczeń zgłasza nauczycielowi przed lekcją.

Zasady poprawiania ocen

Poprawa sprawdzianów jest dobrowolna, uczeń może poprawić jednorazowo każdy sprawdzian, z którego otrzymał ocenę niedostateczną lub dopuszczającą. Przy poprawianiu sprawdzianów kryteria ocen nie zmieniają się. Otrzymana przy poprawie ocena wpisana jest do dziennika.

Jeżeli z pracy klasowej uczeń uzyska ocenę niedostateczną lub dopuszczającą, to ma możliwość zaliczenia danej partii materiału w formie pisemnej w terminie ustalonym z nauczycielem. Uczeń poprawia ocenę tylko raz w ciągu dwóch tygodni. Oceny z kartkówek i odpowiedzi nie można poprawiać. Uzasadnienie: uczeń powinien pracować systematycznie. Sprawdziany zawierają materiał programowy sprawdzony podczas kartkówek i odpowiedzi – poprawa pracy klasowej świadczy o opanowaniu materiału z działu.

Nie ocenia się ucznia w pierwszym dniu po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności w szkole.

Sposób ustalenia oceny śródrocznej i rocznej

Ocena klasyfikacyjna śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych, lecz ustalana jest na podstawie średniej ważonej. Ocena ta uwzględnia wszystkie oceny cząstkowe za poszczególne umiejętności ucznia.

1. Przy ustaleniu oceny śródrocznej i rocznej nauczyciel bierze pod uwagę stopnie ucznia z poszczególnych obszarów aktywności według następującej kolejności i wagi:

- sprawdziany - waga 3
- kartkówki, odpowiedź ustna - waga 2
- zaangażowanie, praca w grupie, praca długoterminowa, prace dodatkowe - waga 1
- doświadczenia edukacyjne, projekty interdyscyplinarne, działania badawcze i terenowe - waga ustalona zgodnie z charakterem zadania i zasadami obowiązującymi w szkole

Średnia ważona, obliczana wg poniższego wzoru, jest oceną wyjściową do wystawienia oceny śródrocznej.

$$W = \text{suma iloczynów (ocena} \times \text{waga)} / \text{suma wag}$$

Średnia ważona	Ocena
$1,6 < W \leq 2,6$	dopuszczający
$2,6 < W \leq 3,6$	dostateczny
$3,6 < W \leq 4,6$	dobry
$4,6 < W \leq 5,6$	bardzo dobry
$W > 5,6$	celujący

2. Ocena roczna wyliczana jest jako średnia ważona ocen wynikających z ocen uzyskanych w I i II semestrze – zaokrąglona do liczby całkowitej.

Sposoby informowania uczniów i rodziców o wymaganiach i osiągnięciach

- zapoznanie uczniów z Przedmiotowymi Zasadami Oceniania w pierwszym tygodniu nowego roku szkolnego,
- oceny częściowe są jawne, oparte o opracowane kryteria,
- sprawdzone i ocenione prace pisemne omawiane są w czasie zajęć,
- sprawdzone i ocenione prace pisemne są do wglądu dla ucznia i rodzica,
- prace pisemne przechowywane są w szkole; są udostępniane rodzicom w czasie zebrań, konsultacji i indywidualnych spotkań,
- o uzyskanych przez ucznia ocenach i jego zachowaniu rodzic jest informowany poprzez dziennik elektroniczny, na zebraniach, w czasie konsultacji lub indywidualnych spotkań.

Przedmiotowe Zasady Oceniania z przyrody zostały opracowane przez nauczycieli zespołu matematyczno-przyrodniczego.